

Plenum

Torsdag 20.3.2025 kl. 16.00—17.58

2.2. Muntlig fråga om nya nedskärningar i social- och hälsovårdstjänsterna (Hilkka Kemppi cent)

Muntligt spörsmål MFT 42/2025 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Nästa frågeställare. — Ledamot Kemppi, varsågod.

Debatt

16.34 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Viikonloppuna kuulin muistisairaasta vanhuksesta, joka oli yritetty lähettää 250 kilometrin päähän hoivakotiin, vaikka omassa kunnassa oli paikkoja, jotka haluttiin jättää tyhjäksi rahanpuutteen vuoksi. Omaiset kieltäytyivät, ja tämä ikäihminen joutui aloittamaan kuukausien jonottamisen alusta. Perheen arki on erittäin haastavaa. Tähän on tultu, koska hallitus leikkaa ihmisten tarvitsemista sote-palveluista liian nopeasti jättisummia, ja me tiedämme, että uusia leikkauksia on jo listattu. Keskusta vaatii, että hallitus kertoo viipymättä, mihin se kohdistaa uudet satojen miljoonien sote-leikkaukset. Pääministeri Orpo on luvannut viikko sitten kyselytunnilla, että hallituksen päätökset uusien leikkausten kohdentamisesta tuodaan tietoon ennen vaaleja ja että valmistelu jatkuu, vaikka vastuuministeri on sairaslomalla. Siksi kysyn kunta-ministeri Ikoselta: Koska toimitatte nämä listat meille? [Puhemies koputtaa] Minkälaisia päätöksiä teiltä on tiedossa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.36 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näitä valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriössä. Itselläni ei ole vielä mitään listoja olemassa. [Antti Kurvinen: Eikö Orpo pidä lupaustaan?] He käyvät siellä valmistelua liikkeelle, ja varmasti kerrotaan siinä kohtaa, kun sieltä esityksiä tehdään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.36 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin, hallitus, me odotamme tietoa siitä, leikataanko nyt lastensuojelusta, hoivapaikoista, kuntouttavasta työtoiminnasta, vai mistä. Te lupasitte ennen vaaleja nämä luvut. Pääministerin suulla ne luvattiin meille, ja vaalit ovat kolmen viikon päästä.

Punkt i protokollet PR 27/2025 rd

Mutta toisaalta on hyvä, että meillä on vaalit. Esimerkiksi Pirkanmaallahan kävi niin, että kokoomus ja perussuomalaiset, no toki demaritkin olivat samassa porukassa, esittivät, että ikäihmisten päivätoiminta lakkautetaan. Tästä äänestettiin ennen joulua. No, nyt kun vaalit ovat kolmen viikon päästä, niin ilmoitettiin, että tämä päivätoiminta ei lakkaakaan. Eli kyllä tämä kertoo siitä, että kun paine nousee ja ihmisten huoli herää, niin silloin myös ollaan valmiita muuttamaan päätöksiä — kiitos siitä — mutta oletteko te valmiita muuttamaan päätöksiä sosiaali- ja terveystaloudessa? Oletteko te valmiita peruuttamaan niitä leikkauksia tai lisäämään sitä alijäämän kattamisvelvoitetta, ettei meidän tarvitse sulkea kaikkia terveysasemia tai vähentää hoivapaikkoja sitä tahtia, mitä nyt tehdään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.37 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korjaan ensin tämän väitteen Pirkanmaan osalta: Kaikki puolueet, kaikki yhdessä viime maanantaina — edustaja Ovaska oli tietääkseni myöskin mukana aluevaltuuston [Oikealta: Ohhoh!] tapaamisessa — totesivat, että ikäihmisten päivätoiminnassa ei voi kokonaan korvata ihmistä ihmiselle teknologialla ja digiyhteyksillä, vaan halutaan, että se on fyysisesti tällaista kohdennettavaa, ja siinä ei ole tämän näköisiä erimielisyyksiä ryhmien välillä, mitä täällä tuotte esiin.

Mitä tulee hyvinvointialueitten rahoitukseen, niin olen monta kertaa täällä kertonut sen, että valtio osoittaa siihen kolmasosan tämänkin vuoden budjetista, ja se kasvoi tänäkin vuonna 2,2 miljardia. Tämä on asia, jonka kerron uudelleen ja uudelleen, mutta on hyvä muistaa se, että tämä rahoitus kasvaa, ja me tartumme siihen. Näille alueille, joilla on haasteita, me valmistelemme tällä hetkellä tukimekanismeja siihen, ja tarvittaessa, jos siellä palvelut lähtevät vaarantumaan, meillä on ennakkoivan ohjauksen menettely tai meillä on arviointimenettely, joiden kautta voimme sitten tarttua syvemmin ja varmistaa sen palvelut alueella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

16.38 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedossa on, että teillä on todella valmistelussa vielä uusia lisäleikkauksia sinne sosiaali- ja terveystalouteen, ja kyllä on tärkeää tietää, kohdistuvatko ne esimerkiksi vammaispalveluihin, vanhuspalveluihin, onko lakkausuhan alla uusia päivystyksiä sairaaloissa, onko lastensuojelu uhattuna tässä. [Timo Heinosen välihuuto] — Ei, lista on vielä pidempi.

Arvoisa puhemies! Eduskunnalla on oikeus tietää nämä, ja sanoitte äsken, ministeri, että ne valmistuvat kun valmistuvat. Mutta todella pääministeri kyllä on kertonut meille eduskunnassa, että näistä kerrotaan hyvissä ajoin ennen vaaleja. Ennakkoäänestys alkaa 13 päivän kuluttua, 13 päivän kuluttua. Sanoisin näin, että jos sen ylipääntensä aikoo edes ennen vaaleja kertoa, niin tieto täytyy saada ensi viikon aikana. Annatteko ensi viikolla tiedonannon eduskunnalle ja samalla kansalle siitä, mitä tässä aiotaan päättää? Annatteko tiedon eduskunnalle ensi viikolla, kyllä vai ei?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 27/2025 rd

16.40 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nämä eivät ole uusia lisäsäästöjä, vaan näistä on päätetty jo viime vuoden huhtikuussa [Antti Kurvinen: Kyllä vai ei?] sekä opetus- ja kulttuuriministeriön että sosiaali- ja terveysministeriön alalle. Aivan kuten pääministeri on täällä sanonut, nämä päätökset tuodaan teidän tietoonne ennen vaaleja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

16.40 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisten oikeus saada sosiaali- ja terveyspalveluita ei toteudu useiden palveluiden osalta lain edellyttämällä tavalla. Näin arvioi sosiaali- ja terveysministeriö tuoreessa selvityksessään. Tässä selvityksessä nostetaan esille erityisesti lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluitten haasteet ja ongelmat. Kun selvityksessä pohditaan syitä tälle, nousee yksi selittävä syy: ”Hyvinvointialueiden alijäämien kattaminen hyvinvointialueilta edellytetyssä aikataulussa edellyttää useilla alueilla sopeutustoimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa lakisääteisten sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisen.” Eli teidän oma aikataulunne sille, kuinka nopeasti sosiaali- ja terveyspalveluitten osalta pitää tehdä näitä leikkauksia, johtaa siihen, että me ei pystytä tällä hetkellä turvaamaan näitä lakisääteisiä palveluita. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Te olette vallassa. Te voisitte tehdä nyt esityksen siitä, että tätä alijäämän kattamisvelvoitteen aikataulua pidennetään. [Jani Mäkelä: Miksi te sääditte sen?] Esimerkiksi Lääkäriliitto ja sosiaalialan ammattiliitto Talentia taas vaativat, että hyvinvointialueet [Puhemies: Kysymys!] saavat osan tekemästään talouden alijäämästä anteeksi. [Puhemies koputtaa] Olisinkin kysynyt hallitukselta: aikooko hallitus vihdoin kuulla asiantuntijoita ja tehdä riittävät toimenpiteet?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.41 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on hyvä muistaa, että meillä on takana vuosisadan suuri hallinnon uudistus. Tässä on tehty rohkeaa uudistustyötä, ja se on vienyt paikoin oikeaan suuntaan, mistä kertoo viime viikolla THL:n julkistama raportti, ja myöskin se, jos katsotaan tätä, mitä STM tänään kertoi. Jos luen nämä otsikot täältä: THL sanoi, että ”Sote-palvelujen vahvistumisesta paljon merkkejä”, [Antti Kurvinen: Kyllä vai ei?] ja STM kertoi, että ”Hyvinvointialueet ovat onnistuneet järjestämään sote-palvelut paremmin kuin kunnat aiemmin”. Tämä on se iso kuva. [Antti Kurvinen: Se oli hyvä sote!] Siellä on moni asia mennyt oikeaan suuntaan: kiireettömään hoitoon pääsy on nopeutunut, henkilöstöpula on helpottunut, digitaaliset palvelut yleistyneet, kiireelliseen ja päivystykselliseen hoitoon pääsy toimii kaikkialla. Täällä on monia tällaisia asioita. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Kohta, jossa on haasteita, oli muun muassa tämä lasten ja nuorten mielenterveys, ja se esimerkiksi on asia, jonka hallitus on jo aikaisemmin tunnistanut. Me ollaan tuomassa mielenterveyden terapiatakuuta, [Vasemmistoliiton ryhmästä: Se ei riitä!] ja olemme nyt avanneet tällaista rahoitushakua esimerkiksi nuorten huumekuolemiin liittyen. Tartumme tällaisiin ongelmakohtiin. Nämä on tärkeää tunnistaa.

Ja mitä vielä rahoitukseen tulee, niin tässä raportissa todettiin, että ”tilanteeseen liittyvät riskit tulisi huomioida hyvinvointialueiden toiminnan ja talouden ohjauksessa esimerkiksi

Punkt i protokollet PR 27/2025 rd

[Puhemies koputtaa] ennakollisen talouden ohjauksen menettelyllä” — eli juuri tällä menettelyllä, jonka äsken [Puhemies koputtaa] kuvasin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

16.43 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tämä leikkauslistojen panttaaminen ihmetyttää, niin ihmetyttää myös teidän epäjohtonmukainen sosiaali- ja terveyspolitiikkakin. Tässä on jo jonkin matkaa joutunut ihmettelemään, miten näin tiukan talouden aikana teillä on varaa edistää sellaista alkoholipolitiikkaa, joka päivän selvästi lisää hätää ja pahoinvointia perheissä ja sosiaalihuollon ammattilaisten työmäärää. Kuitenkin aiotte tehdä yli 100 miljoonan euron lisäleikkaukset sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin.

Arvoisa puhemies! Suomalaisilla on oikeus tietää, mihin nämä leikkaukset kohdistuvat. Aiotteko leikata päihdepalveluista, vai olisiko viisasta perääntyä tästä holtittomasta alkoholipolitiikasta, joka oikeasti lisää perheitten pahoinvointia ja sosiaalihuollon ammattilaisten työmäärää?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.44 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ei ole mitään holtitonta alkoholipolitiikkaa. [Välihuutoja vasemmalta] Suomalaisten alkoholin kokonaiskulutus on ollut tasaisesti laskussa. Se on terve suunta, jota erityisesti nuori sukupolvi vie eteenpäin, eli nuorilla on terveempi suhde humalahakuihin juomiseen ja alkoholiin kuin ehkä vanhemmilla sukupolvilla, ja tosiaan tässä näkyy hyvin johdonmukainen käyrä alaspäin. Hallitus tekee maltillisia vapauttavia toimia alkoholipolitiikassa jatkona vuoden 2018 alkoholilain uudistukselle. Nyt ihan viimeisimmät tiedot muun muassa ensimmäisestä askeleesta siitä, kun kaupoissa hieman lisääntyi siellä tarjottavien tai myytävien juomien määrä, näyttävät, että alkoholin kokonaiskulutuksen lasku jatkuu edelleen. Itse asiassa Alkoissa näkyy se kehitys, että väkevien myynti on laskenut. Eli sinänsä tälle huolelle ei ole näissä tilastoissa perustaa. [Krista Kiurun välihuuto]

Ja mitä tulee vielä näihin sosiaali- ja terveyspalveluihin, niin hallitus tekee parhaansa näissä talouden oloissa. Näiden säästötoimien kohdalla, mitä tässä nyt kuvataan, on avoimesti kerrottu jo viime vuonna, mihin säästöjä kohdistetaan. Näiden lakien valmistelu on haastava tehtävä, ja sitä viedään sosiaali- ja terveysministeriössä eteenpäin.

Frågan slutbehandlad.